

“L'autoritat actuant” :

La Inspecció de Treball.

Atribucions . Competències.

- Es l'organització administrativa (amb **funcions de policia administrativa**) responsable del servei públic de control i vigilància del compliment de les normes d'ordre social
- La ITSS disposa de persones funcionàries de nivell tècnic superior i habilitació nacional, pertanyents al **Cos Superior d'Inspectors** de Treball i de Seguretat Social,
 - Duen a terme les seves funcions amb el mandat d'estricta compliment dels principis d'independència tècnica, objectivitat i imparcialitat que prescriuen els convenis internacionals números 81 i 129 de l'Organització Internacional del Treball.
 - Son **autoritat pública**
- Les funcions d'Inspecció de suport, col·laboració i gestió necessàries per a l'exercici de la labor inspectora són desenvolupades pel funcionariat del Cos de **Subinspectors** d'Ocupació i Seguretat Social .
 - Son **agents de l'autoritat**

La Direcció General de la ITSS te com a objectiu bàsic :

a) impulsar el **compliment voluntari** de les obligacions laborals i de Seguretat Social d'empreses i treballadors;

b) **desenvolupar tant actuacions preventives com correctores o sancionadores**, mitjançant :

- **Requeriments de compliment** de la normativa d'ordre social o de disposicions relatives a la seguretat i la salut dels treballadors.
- **Requeriments d'ingrés** de quotes de Seguretat Social i conceptes assimilats.
- **Actes d'infracció** per imposar sancions d'ordre social i **actes de liquidació** i altres documents liquidadors de quotes de Seguretat Social.
- En determinats procediments laborals en els quals la Inspecció de Treball participa (**Expedients de Regulació d'Ocupació**, Comunicació d'obertura de centres, etc...), tindran la consideració d'autoritat laborals competents, els òrgans que cada Comunitat Autònoma determini.

Serveis de la Inspecció de Treball i Seguretat Social a Empreses i Treballadors

- 1.- Serveis de **vigilància** i exigència del compliment de les normes legals, reglamentàries i el contingut normatiu dels convenis col·lectius.

Prevenió de riscos laborals.

2.- Serveis **d'assistència tècnica**

Elaboració **d'informes** tecnico-laborals a instància dels **òrgans judicials laborals**.

3.- Serveis d'arbitratge, conciliació i mediació

En tot cas, perquè la ITSS pugui dur a terme les seves actuacions, ha d'haver-hi acceptació de les parts afectades pel **conflicte laboral** o la **vaga**.

4.- **Actuacions inspectores** derivades dels serveis prestats per la Inspecció de Treball i de Seguretat Social

Requeriments o actes d'advertiment quan no se'n derivin perjudicis directes als treballadors.

Inici de **procediments sancionadors** mitjançant l'extensió **d'actes d'infracció**.

Presumpció de veracitat de les actes.

Proposta davant l'organisme competent del **recàrrec de prestacions** econòmiques en cas d'accident de treball o malaltia professional causats per manca de mesures de seguretat i higiene a la feina.

Ordre de paralització immediata de treballs o tasques per manca d'observança de la normativa de prevenció de riscos laborals, si concorre risc greu i imminent per a la seguretat i la salut.

Formulació de **demandes d'ofici** davant la jurisdicció social d'acord amb la normativa aplicable.

Centres de Seguretat i Salut Laboral

Depenen del **Departament de Treball** de la Generalitat de Catalunya.

Funcions

- **a) Analitzar i investigar els factors que determinen els accidents de treball i malalties professionals, amb la proposta de les corresponents mesures correctores.**
- **b) Elaborar les estadístiques sobre sinistralitat laboral.**
- **c) Elaborar, promoure i desenvolupar els programes sobre tècniques de seguretat i higiene en el treball.**
- **d) Organitzar els cursos de formació per a tècnics de seguretat i higiene.**
- **e) Divulgar els coneixements sobre prevenció de riscos professionals, i totes les accions dirigides a la disminució dels riscos laborals, accidents de treball i malalties professionals.**
- **f) Col·laboració en la Inspecció de Treball i Seguretat Social** en les tasques de comprovació de les condicions de seguretat i salut a les empreses i centres de treball, **amb capacitat de requeriment a l'empresari** per a la correcció de les deficiències observades.

Riscos del Coordinador.

Les responsabilitats
administratives, civils, penals i
laborals

Responsabilitat Administrativa

- Sanció Administrativa = Multa.
- El **Coordinador de Seguretat no apareix definit a l'article 2** de la LISOS (Texte Refos de la Llei d'Infraccions i Sancions de l'Ordre Social), com a subjecte responsable d'infraccions. Es refereix a “empresaris”.
- **No pot ser autor d'infraccions administratives .**
- **Possibilitat** de que el empresari sancionat **reclami** al coordinador, via responsabilitat civil.
- **Indemnització** = import sancions i recàrrec + interessos.

Responsabilitat Civil i/o Laboral

Indemnització de danys i perjudicis.

- Casuística i atenció a la Sentència Tribunal Suprem de 25 de juny de 2.005
- No existeix en el nostre ordenament una norma general que reconegui o prohibeixi la possibilitat d'acumulació de totes les ajudes, prestacions i indemnitzacions que pot cobrar el treballador. La legislació es limita a alguns casos particulars que, a més, no solucionen el problema.
- Així, l'article 127.3 LGSS declara que quan les prestacions sanitàries hagin *"tenido como origen supuestos de hecho que impliquen responsabilidad criminal o civil de alguna persona, incluido el empresario, la prestación será hecha efectiva"* i *"el trabajador o sus causahabientes podrán exigir las indemnizaciones procedentes de los presuntos responsables criminal o civilmente."*
- I en relació amb el recàrrec de prestacions, l'article 123.3 LGSS disposa que *"la responsabilidad que regula este artículo es independiente y compatible con las de todo orden, incluso penal, que puedan derivarse de la infracción."*

Recàrrec de prestacions (nomes laboral)

- Cal no oblidar que el coordinador no es “empresari” (article 123 LGSS).
- Problemàtica per la inclusió al procediment de revisió davant al Jutjat Social a qui no ha estat part del procediment administratiu.
- Si es prova que l'empresari va incomplir normes de seguretat i higiene en el treball estarà obligat a :
 - Pagar un increment de les prestacions en favor del treballador (IT, per incapacitat, per mort).
 - Aquest increment - recàrrec, en paraules de la Llei - serà d'un 30 a un 50% segons decideixi l'Administració laboral. Constitució de capital cost.
 - Es tracta d'una sanció administrativa imposada a l'empresari, però qui la percep és la víctima de l'accident.
 - La doctrina laboral s'ha encarregat de destacar la naturalesa mixta, pública i privada, que té aquest recàrrec.
 - Ho decideix l'Administració pública (procediment administratiu). Es pot revisar davant la Jurisdicció Social.
 - No és asseguable, es gradua en funció de la gravetat de la infracció de la norma de cura i actua de forma semblant a un sistema de danys punitius. (Punitive Damages)

Responsabilitat Penal

Es discuteix a un mateix procediment **dos tipus de responsabilitats** :

- Responsabilitat **penal**, que es **personal** (presó, multa i inhabilitació professional) per mort i/o lesions
- Responsabilitat **civil**, que es **patrimonial** : Article 109, 110, 116 del CP (responsable civil directe, responsable civil subsidiari , perjudicat i acusació particular)

Tipus de procediments penals

- El Procediment **Abreujat** (te origen a les Diligències Prèvies, l'imputat)
 - Delictes contra els drets dels treballadors Arts 316,317,318 CP
 - Delicte d'homicidi art. 142,
 - Delicte de lesions art. 147 i següents
- El Judici de **Faltes**
 - Faltes contra les persones art. 621, 1 (lesions) i art. 621, 2 (mort).

L'informe del **Metge Forense**. Actuació a judici

L'informe de la **Inspecció de Treball** . Actuació a judici.

Diferents mecanismes indemnitzadors

Segons el nostre ordenament jurídic, la víctima d'un accident de treball o d'una malaltia professional pot cobrar:

a) Prestacions públiques la quantia de les quals està en funció dels anys que hagi cotitzat el treballador en el sistema públic de Seguretat Social, de la cotització mitja realitzada en un període determinat i de la gravetat de l'accident (articles 100 i ss. LGSS).

- Aquestes prestacions, quantitats de diner que s'entregaran periòdicament al treballador, correran a càrrec de la Seguretat Social o de l'empresari si es demostra que va incomplir els seus deures d'afiliació, alta, baixa i/o cotització a la Seguretat Social.

b) El recàrrec al que es refereix l'art. 123 LGSS.

c) "Millores voluntàries" pactades en el contracte de treball o el conveni col·lectiu del sector en el que treballava la víctima de l'accident. Es tracta d'augments a les prestacions públiques pactades entre treballadors i empresaris. Per tal d'evitar els riscos d'una eventual insolvència empresarial, la Llei 8/1995, de 8 de novembre, d'Ordenació i Supervisió de les Assegurances Privades i les seves ulteriors modificacions, han obligat a externalitzar tals riscos, bé subscriuint pòlisses d'assegurances, bé constituint plans i fons de pensions abans de l'1 de gener de l'any 2001.

d) Indemnitzacions que es decideixin amb base en els arts. 1902 i ss. Cc. i 109 i ss. CP si, a més de la responsabilitat laboral, s'exigeixen de l'empresari responsabilitats civils.

Prestacions (públiques o privades), multes i indemnitzacions per responsabilitat civil tenen una finalitat comú: la reparació dels danys seguits a un accident laboral o a una malaltia professional.

D'aquesta forma, es reconeixen al treballador afectat o, si traspassà, als seus descendents, indemnitzacions de divers origen –l'empresari i l'Administració pública- la quantia de la qual depèn del previst en la Llei, en el contracte o en una sentència judicial.

El principal problema que planteja aquesta pluralitat de mecanismes indemnitzadors és el de la seva compatibilitat.

- Teories : Acumulació vs Complementarietat.
- Límits: L'enriquiment injust.
- Nous criteris. Estat actual de la qüestió.
- Valoració . El Barem d'accidents de circulació. Valoració analògica.

Les normes preveuen diverses responsabilitats (laboral, civil i penal) per un mateix fet. No obstant això, no està clar si el que permeten és:

- a) Fonamentar una reclamació indemnitzatòria en una responsabilitat civil o criminal de l'empresari, tot i existir una normativa especial relativa als danys produïts en el si de la relació laboral;
- b) acudir a la jurisdicció civil o a la penal, en perjudici de la laboral;
- c) sumar a la indemnització que correspongui per aplicació del règim de la seguretat social una indemnització plena basada en la responsabilitat civil o criminal de l'empresari.

El dubte sobre la compatibilitat processal de les accions davant la jurisdicció social amb aquelles que puguin plantejar-se davant les jurisdiccions civil o penal no planteja problemes als nostres jutges i tribunals.

Experiències que se'n deriven

- **Fonamental :**
- Es tracta d'una obligació de mitjans, no de resultats.
- Es té que documentar exhaustivament l'activitat de coordinació (amb Actes de Reunions, Comunicacions i notificacions, Formació, Informació, Advertències, Fotografies, amonestacions i sancions laborals).
- Cal recordar sempre :
 - Que les actes d'Inspecció tenen presumpció de veracitat.
 - Que el Centre de Seguretat i Salut Laboral, en cas d'accident, farà un informe.
 - Que aquests documents tenen una gran transcendència en qualsevol procediment posterior, i es redacten amb criteris "laborals" (es a dir, d'acord als principis del Dret Social).

Pautes d'actuació

- Pressupostar correctament els costos de la prevenció, **amb criteris de gestió econòmica i no altruistes.**
- **Decisió** per part dels **empresaris** de liderar **l'activitat preventiva** en les seves empreses.
- **Organitzar la prevenció** a cada empresa de **forma específica.**
- **Establir procediments** per a la gestió i per als processos de treball.
- En definitiva, **planificar i controlar.**

Preparació de l'activitat . Fases :

1.Treballs Inicials

2. Aprovació del Pla de Seguretat i Salut

3. Reunió per a la Coordinació de les instal·lacions provisionals

4. Coordinació dels principis generals de la prevenció .

5. Coordinació de les activitats en obra

- **Actuacions en cas d'accident.**

- a) Organitzar amb les empreses un protocol per als primers auxilis o per a l'evacuació de possibles accidentats. És obligatori que hi hagi farmaciola i una llista dels telèfons d'emergència a l'obra (RD 171/2004 art. 8).
- b) Les empreses tenen l'obligació de notificar els accidents a la Inspecció de Treball i al coordinador de seguretat.
- c) El coordinador de seguretat i salut ha de comunicar l'accident a la Inspecció de Treball mitjançant el llibre d'incidències, quan aquest accident s'hagi produït per falta de mesures de seguretat.

- **Control dels mètodes aplicats.**

- Mitjançant les reunions de coordinació, el coordinador donarà instruccions de funcionament al responsable de seguretat i al recurs preventiu perquè vigilin la correcta aplicació dels mètodes de treball (RD 1627/1996 art. 9 i Llei 31/1995 art. 32 bis).

6. Control d'accessos a l'obra

7. Llibre d'incidències. Normativa

8. Paralització de l'obra

- Paralitzar totalment o parcialment l'obra en el cas de risc greu o imminent per a la seguretat dels treballadors (RD 1627/1996 art. 1.4.1).
- Notificar la paralització al contractista o els contractistes afectats, i fer-ho constar al llibre d'incidències.
- Comunicar l'ordre de paralització a la Inspecció de Treball, al promotor, a la direcció facultativa i a les empresa afectades per la paralització.

9. En cas d'accident

- La comunicació urgent dels accidents de treball, mitjançant el document corresponent s'ha de fer davant l'Autoritat laboral competent. A Catalunya, davant el Servei Territorial del Departament de Treball corresponent a l'àmbit geogràfic on s'hagi produït l'accident, en un màxim de 24 hores.
- Informar i col·laborar amb la Inspecció de Treball si aquesta ho demana.
- Investigar els fets ocorreguts i recopilar detalladament les diferents seqüències de l'accident i altres detalls per intentar conèixer-ne les causes. Redactar l'informe d'investigació de l'accident.
- Revisar les mesures de seguretat.

10. Final de la coordinació.